

POSITION PAPER TUINBOUW EN CORONACRISIS

Versie 1.0 22-05-2020

Kengetallen

De tuinbouw is een Topsector van de Nederlandse economie

- 23.780 bedrijven; 350.000 werknemers (loonsom 2 miljard euro / jaar)
- Productieareaal: 100.000 ha; productiewaarde: jaarlijks 20 miljard euro
- Exportwaarde: jaarlijks 28 miljard euro; importwaarde: 9,7 miljard euro
- Sterke internationale oriëntatie én positie
 - o Export bereik: ruim 150 landen; sourcing import: ruim 130 landen
 - o Als internationale draaischijf cruciaal voor andere landen
 - Leverancier uitgangsmateriaal (wereldwijd; 40% uitgangsmateriaal groenten)
 - Leverancier van groenten en fruit (West-Europa en wereldwijd)
 - Leverancier van sierteeltproducten (Europa en wereldwijd)
 - Afnemer uitgangsmateriaal en eindproduct (draagt bij aan lokale economie)

Bijzonder karakter

De tuinbouw kenmerkt zich door een cyclus van veredeling, vermeerdering, productie- en verkoop met levend materiaal dat niet plots is uit of aan te zetten. Uitkomst cyclus is een continue stroom producten die in kort en efficiënt teeltproces als vers is te verkopen en te gebruiken. De planning, teelt en afzet vereist zorgvuldig en fijnmazige logistiek proces van zaad en plantgoed tot groente, fruit en sierteeltproduct bij consument.

Impact en aanpak coronacrisis

Wereldwijde maatregelen om verspreiding coronavirus in te dammen, zorgen voor ontwrichting van de productie cyclus en het logistieke proces. Dat heeft direct impact op de prijsvorming van het hele aanbod, met als direct gevolg (forse) omzetsdaling, liquiditeitsproblemen en (handels)kredietbeperkingen bij bedrijven. Door het vers-karakter heeft teveel aan product direct (vrijwel) geen waarde. Het afvoeren ervan brengt extra kosten met zich mee. Tegelijkertijd is er de wetenschap dat bij groenten en fruit verstoring in het productieproces nu, impact heeft op de beschikbaarheid van gezond voedsel op de middellange termijn (2-4 maanden). In de sierteelt kennen veel bedrijven continu kort-cyclisch proces (van 6-10 weken) van aanplanten en oogsten om zo een stabiele factor in de markt te zijn.

Door acute vraaguitval (m.n. sierteelt en groenten voor horeca en catering) is de schade miljarden euro's. Daarnaast ontstaat een uitwaai van effecten naar aanverwante bedrijvigheid van tuinbouwcluster, zoals toelevering en techniek. Ook daar is vraaguitval wereldwijd. Sector werkte zelf hard aan oplossingen voor knelpunten; gezamenlijk in crisisorganisatie Coronacrisis Tuinbouw.

Greenports Nederland coördineerde en faciliteerde aanpak door bijeen brengen kennis en netwerk.

Voornaamste thema's:

- *Arbeid; gezondheid en beschikbaarheid personeel*
 - o Protocollen voor coronamaatregelen bij huisvesting, vervoer en werkvloer
 - o Platforms matchen vraag en aanbod; Green Lanes voor arbeidsmigranten
- *Financiën; in de kern gezonde bedrijven mogen niet omvallen*
 - o Uitwerken en benutten noodmaatregelen (Noodkrediet, NOW, uitstel betalingen)
 - o Extra steunmaatregel voor de tuinbouw
 - o Overeind houden 'financiële dragers' import en export (beschikbaarheid en betaalbaarheid exportkredieten e.d.)
- *Logistiek; ontwrichting wereldwijde maatregelen beperken*
 - o Green Lanes voor vrachtransport binnen de EU
 - o Beschikbaarheid vrachtruimte luchtvaart voor in- en uitvoer hoogwaardig product
 - o Beschikbaarheid (koel)containers voor zeevrachten

- Betaalbaarheid risico's import en export (kredietverzekeringen e.d.)
- Lock downs elders (beperkt bereikbaarheid personeel en beschikbaarheid product)

Extra steunmaatregel tuinbouw

Acute vraaguitval resulteerde in enorme derving omzet (primaire sector) en bruto winst (handel). Circa derde bedrijven stond op omvallen. Generieke noodmaatregelen kabinet boden onvoldoende soelaas, door de benodigde continuïteit van de productiecycclus en cruciale periode (seizoenspiek in omzet en arbeid). Dit rechtvaardigde een extra steunmaatregel, specifiek voor tuinbouw. Budget van 600 miljoen euro lijkt afdoende, metname vanwege de inspanningen van de sector (tallose publieks- en afzetcampagnes) zelf en door het heropenen van de afzetkanalen laat de markt herstel laat zien. Geldt nog niet voor alle afzetmarkten en alle producten; herstel en dus voortdurende schade zal langer aanhouden dan periode waarvoor steunmaatregel nu geldt.

Vervolg

Inzet sector komende periode:

- Veilig blijven stellen gezondheid werkenden in de sector en financiële positie bedrijven
- Resterende knelpunten oplossen
 - Nauwkeurig in beeld te brengen met effectanalyse (enquête bij alle ondernemers)
 - Arbeid: gezondheid en beschikbaarheid personeel
 - Logistiek: m.n. vrachtcapaciteit luchtvaart, exportkredieten (en verzekering ervan) en wereldwijde beperkingen voor reizen personeel
 - Financiën
 - Optimaal benutten huidige steunmaatregel
 - Knelpunten oplossen voor bedrijven waarvoor regeling bedoeld
 - Verlengen steunmaatregel met drie maanden
 - Op basis van nu beschikbaar budget (restant 'oormerken')
- Veilig stellen ambities van het Nationaal Tuinbouwakkoord
 - Lange termijn verkenning bij Accez
 - Bij eventueel resterend budget gericht investeringen (in duurzaamheid) aanjagen
 - Let op: (extra) eisen aan steunmaatregel zijn niet nodig en ongewenst
 - Criteria zorgen ervoor dat geld terecht komt bij bedrijven met forse schade
 - Met het Nationaal Tuinbouwakkoord is sector al geëngageerd aan vergaande ambities

Vraag aan politiek

- Erkenning voor eigen initiatief en inzet sector
- Erkenning voor positieve inzet ministerie van LNV en goede samenwerking met sector
- Erkenning voor belang van de sector- in NL , EU en elders in de wereld (werkgelegenheid, voedselzekerheid en innovatie op duurzaamheid)
- Erkenning voor cruciale functie extra steunmaatregel voor behoud bedrijven en cluster
 - In periode 12 maart t/m 11 juni en voor daarna
- Aandacht voor resterende knelpunten